

Fan platformasi

Fanning to'liq nomi: ***BADIIY CHINNI BUYUMLAR TEXNOLOGIYASI***

Fan kodi: BCHBT4704

Fanga ajratilgan kreditlar
(ECTS): 4

davomiyligi:
7 semestr

Kafedra: "Silikat materiallar va nodir, kamyob metallar texnologiyasi"

Fan qaysi yo'nalishlar talabalari uchun:
60710100- Kimyoviy texnologiya (chinni –fayans)

Fan ma'ruza o'qituvchilari: Alimdjanova D.I., Matkarimov Z.T.

Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 1 2 0
soat

Email: zaynobiddin1986@gmail.com

Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari) Alimdjanova D.I., Matkarimov Z.T.

Prerekvizitlar: Tanlov fan. Talabalarda fanga oid nazariy bilimlar va laboratoriya ishlari bo'yicha tushunchalar bo'lishi lozim.

Fanning qisqacha bayoni: Badiiy chinni buyumlar texnologiyasi fani istiqbolli, arzon mahalliy xomashyolar asosida chinni ishlab chiqarish usullari, chinni massalarini tayyorlash usullari va uskunalari, chinni buyumlarini quritish va kuydirish jarayoni, chinni buyumlarini sirlash va bezash jarayonlari, chinni xosil bo'lishining fizik- kimyoviy asoslarini o'rganish texnologik sharoitni to'g'ri tanlash haqidagi tasavvurlarini shakllantirish va rivojlantirish, o'zining fikr-mulohaza, xulosalarini asosli tarzda aniq bayon etishga o'rgatish hamda egallangan bilimlar bo'yicha, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdir. Talabalarni tabiiy, sun'iy va sintetik xom ashyo manbalari, va ularni qayta ishlashga tayyorlash usullari tahlil qilishga o'rgatishdan iborat.

Fanning maqsadi: Badiiy chinni buyumlar texnologiyasi fani talabalarga korxonada va tashkilotlarda mutaxassis sifatida faoliyat olib borishda amaliy ko'nikmalarini ishlab chiqish uchun nazariy va amaliy asos beradi va chinni buyumlar ishlab chiqarish texnologiyasi va jarayonlari bilan tanishtirishdir.

Ma'ruza mashg'ulotlari: Ma'ruza mashg'ulotlari nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar orqali, texnik va texnologik jarayonlarni kimyoviy qonuniyatlariga nisbatan uslubiy va ilmiy yondoshuv hamda ilmiy dunyoqarashni shakllantirishdan iborat. Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar: Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor – o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar, masalalar to'plami ishlab chiqiladi. Unda talabalarga asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha amaliy masala va misollar yechish uslubi va mustaqil yechish uchun masalalar keltiriladi. Amaliy mashg'ulotlarni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallardan foydalaniladi. Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi.

Laboratoriya mashg'ulotlari: Laboratoriya mashg'ulotlari talabalarning nazariy va amaliy mashg'ulotlarda olgan bilimlarini (asosiy kimyoviy qonuniyatlarni) tajribada tekshirib amaliy ko'nikmalar va malaka hosil qilishga qaratilgan. Laboratoriya mashg'ulotlari kafedraga birlashtirilgan maxsus jihozlangan xonalarda olib boriladi.

Mustaqil ta'lim: Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

№	Fan mavzulari	ma'r uza	am aliy	labor a-toriy a	Mustaqil ta'lim
Badiiy chinni buyumlar texnologiyasi					
1.	Badiiy chinni buyumlari ishlab chiqarish texnologiyasining rivojlanish tarixi.	2			6
1.1.	Modda kimyoviy tarkibini molekulyar tarkibga qayta hisoblash		2		
2	Badiiy chinni buyumlarining turkumlanishi va ta'riflanishi	2			6
2.1	Badiiy chinni xom ashyo materiallarining kimyoviy tarkibi asosida chinni massasining rasional tarkibini hisoblash		2		
3	Badiiy chinni materiallarining tarkibi, tuzilishi va xossalari	2			6
3.1	Massaning kimyoviy tarkibini xom ashyoning kimyoviy tarkibi asosida hisoblash		2		
4	Badiiy chinni buyumlarini ishlab chiqarish uchun xom ashyo materiallari	2			6
4.1	Massaning shixta tarkibini uning rasional tarkibi asosida hisoblash		2		
5	Badiiy chinni buyumlari ishlab chiqarish uchun ishlatiladigan xom ashyo materiallariga ishlov berish	2			6
5.1	Massaning shixta tarkibini uning kimyoviy tarkibi asosida hisoblash		2		
6	Badiiy chinni massalarini tayyorlash	2			6
6.1	Badiiy chinnining kislotalik koeffisientini hisoblash		2		
7	Badiiy chinni buyumlarini shakllash usullari	2			6
7.1	Sirning kimyobiy tarkibini uning shixta tarkibi asosida hisoblash		2		
8	Badiiy chinni buyumlarini qu	2			6
8.1	Sirning shixta tarkibini berilgan kimyoviy tarkibi va xom ashyoning kimyoviy tarkibi asosida hisoblash		2		
9	Badiiy chinni buyumlarini kuydirish	2			6
9.1	Sirning molekulyar tarkibini hisoblash		4		
10	Badiiy chinni buyumlarini sirlash	2			6
10.1	Sirning kimyoviy va shixta tarkibini uning molekulyar tarkibi asosida hisoblash		4		
11	Badiiy chinni buyumlarini bezash	2			6
12	Ishlab chiqarishni nazorat qilish	2			6
	Jami:	24	24		72

Asosiy adabiyotlar

1. Алимжонова Ж.И. Чинни ва фаянс буюмлар технологияси. Ўқув қўлланма. Тошкент: ТКТИ, 2005. -126 б.
2. Alimjonova J.I., Ismatov A.A. Silikat va qiyin eruvchi nometall materiallar fizik kimyosi. Darslik. Toshkent: O'qituvchi. 2009. -341 b.
3. Yusupova M.N., Ismatov A.A. Keramika va olovbardosh materiallar texnologiyasi. Toshkent: 2011. Fan va texnologiya.- 395 b.
4. Ismatov A.A. Silikat va qiyin eriydigan nometall materiallar texnologiyasi. –Toshkent: Fan va texnologiya, 2006. -584 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Мороз И.И., Комская М.С., Олейникова Л.Л., Справочник по фарфоро-фаянсовой промышленности. Том 2. Легкая индустрия, 1980. с.349.
2. Артамонова М.И., Рабухин А.И., Савельев В.Г. Практикум по общей технологии силикатов. М., Стройиздат, 1996.

Internet saytlari

1. www.texhologiy.ru.
2. www.ziyonet.uz.
3. www.bilimdon.uz.
4. www.ref.uz.
5. www.omgtu.ru.
6. www.dpo-msu.ru

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Seshanba	14.00 – 16.00	MU-325
2.	Shanba	10.00 – 12.00	MU-319